

глобальної цифрової економіки, яка встановлює зв'язки та знаходить шлях найменшого опору, щоб зробити транзакції легшим та дешевшим, і для більшої кількості людей у всіх частинах світу.

Список використаних джерел:

1. EY Global Fintech Adoption Index. URL: https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_gl/topics/banking-and-capital-markets/ey-global-fintech-adoption-index.pdf (дата звернення 20.10.2021)
2. CB Insights. URL: <https://www.cbinsights.com/> (дата звернення 15.10.2021)

УДК 336.7

Пономаренко К. О.

студентка 3 курсу

факультету економіки та управління підприємництвом

Астахова Н. І.

к.е.н., старший викладач кафедри

фінансового менеджменту та фондового ринку

Одеського національного економічного університету

ТОВАРНА БІРЖОВА ТОРГІВЛЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПРОЗОРОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Наразі в Україні діє понад півсотні товарних бірж. Але більшість з них не відповідає поняттю товарних бірж: торги не є анонімними, ринкові ціни не формуються, звітність щодо операцій на них не аналізується.

Товарна біржа являє собою регульований ринок, оскільки її основна функція – це поширення інформації про попит та пропозицію, про ринкові ціни на продукцію. Товарна біржа виступає як багатосторонній торговельний майданчик.

Сучасні товарні біржі є результатом довготривалого еволюційного розвитку різних форм оптової торгівлі, починаючи від локального ринку оптова торгівля згодом прийняла форму біржової торгівлі. Послідовний розвиток формування оптової торгівлі зображено на Рис. 1.

Рис. 1. Еволюція розвитку форм оптової торгівлі [1 С. 14].

Основною передумовою формування біржової торгівлі був розвиток виробництва, тому що ринок став вимагати реалізацію великих партій товару та постійній основі, на базі цін, які формувалися залежно від попиту та пропозиції на товари.

Якщо розглядати еволюцію розвитку світової біржової торгівлі, то можна виділити п'ять основних етапів.

Перший етап охоплює період другої половини XVI століття. На цьому етапі біржова торгівля відбувалася лише в декількох країнах та носила місцевий характер. На біржах здійснювалися операції лише на реальний товар з готівковим розрахунком та негайним постачанням.

Другий етап охоплює період першої половини XIX століття (приблизно з 1730 р). На цьому етапі, у період розгортання промислової революції, коли попит на сировину та промислові товари займав головне місце, характерною ознакою стало здійснення операцій на реальний товар з постачанням у майбутньому. Та вже у 1730 р. на біржі «Дояма» в Японії була зафіксована перша така угода, тобто угода на реальний товар але з поставкою у майбутньому.

Третій етап характеризується виникненням на товарних біржах ф'ючерсних контрактів та початком укладання угод на термін. Так сталося через те, що торгівля реальними товарами остаточно перейшла до позабіржового обігу. Перший

«ф'ючерсний» контракт, який передбачав певні умови для укладання угоди, а саме якість, місце, термін й кількість поставки товару, було розроблено у 1865 році на Чиказькій товарній біржі. Саме з цього моменту (1865 р) прийнято виділяти третій етап. Отже, ф'ючерсний контракт – це угода, яка зазначає, що продавець зобов'язаний постачати покупцю конкретний товар або актив за обумовленою ціною та у конкретні терміни [2 С. 753].

Четвертий етап відомий створенням процесу страхування цінового ризику та початок проведення на товарних біржах таких операцій як «хеджування». Хеджування – це страхування різних активів від несприятливої зміни ринкової ситуації [3 С. 231]. Вперше цей механізм був застосований у 1920 р на біржі США, коли здійснювалася закупівля бавовни, яка переправлялась до Великобританії.

П'ятий етап характеризується виникненням опціонних контрактів та початок торгівлі опціонами на реальний товар та ф'ючерсні контракти. Опціон — це договір, яким покупець опціону отримує право купити/продати який-небудь актив (товар, цінний папір, валюта та інші.) у певний час за заздалегідь обумовленою ціною [4]. Опціоні біржі поширені поки що лише за кордоном.

На сьогоднішній день світова біржова торгівля представлена на п'ятдесяти товарних біржах. Найбільшу частку світової біржової торгівлі має США (84%), на другому місці – Великобританія та Японія (8% та 6% відповідно).

Отже, розглянувши основні етапи розвитку біржової торгівлі можна зробити висновок, що біржовий ринок перетворюється на глобальну біржову платформу, на якій основними одиницями є об'єднання декількох інститутів біржової торгівлі. Основна світова сучасна тенденція – це перетворення бірж реального товару у ф'ючерсні та опціонні на яких формується ціна базового активу (товару). Біржа може бути ефективним інструментом для прозорого ціноутворення та гарантованого виконання угод.

Список використаних джерел:

1. Солодкий М.О., Резнік Н.П., Яворська В.О. Основи біржової діяльності: навч. посіб. Київ : Компринт 2017, 450 с.
2. Заволока Л.О., Колеснік Є.О., Сіліна І.С. Ф'ючерсні контракти як важливий інструмент розвитку фінансового ринку. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 752-757.
3. Яворська В.О., Кублій Є.В. Хеджування в управлінні ціновими ризиками. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 230-235.
4. Як влаштовані опціони і що вони собою представляють. URL: <https://bcs-express.ru/novosti-i-analitika/kak-ustroeny-optsiiony-i-chto-oni-iz-sebia-predstavliaiut> (дата звернення 15.11.2021 р.)

УДК 339.5

Рибак М.О.,

студент 4 курсу Ф-ту фінансів та банківської справи

Науковий керівник: Дубовик О.Ю.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Одеський національний економічний університет

МИТНІ ПЛАТЕЖІ ЯК ДЖЕРЕЛО НАПОВНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Сьогодні, митні платежі є одним з найважливіших елементів податкової системи України. Вони відіграють важливу роль в регулюванні зовнішньоекономічної діяльності держави та суб'єктів господарювання, а також генерують вагомую кількість грошових надходжень до державного бюджету України.